

I

Ik heb mijn oudste zoon aan de telefoon: 'Hij is boven alle verwachting geslaagd voor z'n eindexamen. Dus we hebben haastig open dagen voor allerlei opleidingen bezocht. En nu hij heeft zich ingeschreven voor een totaal nieuwe opleiding: de Jean School. Ze leren daar duurzame spijkerbroeken ontwerpen. Het fijne weet ik er nog niet van, behalve dat hij verschrikkelijk gemotiveerd is. Die opleiding is bij jou aan de overkant in dat nieuwe ROC. Vlakbij. Kan hij af en toe een kopje koffie bij je komen halen.'

Er is geen bedenktijd, geen overleg, geen aarzeling. 'Dan kan hij door de week bij mij wonen!'

Het blijft stil aan de andere kant van de lijn.

'Ben je er nog?'

Mijn zoon, zijn vader: 'Dat is toch veel te zwaar voor jou. Daar ben je nou toch echt te oud voor.'

Het zou nu makkelijk zijn ogenblikkelijk terug te komen op mijn onbezonnen aanbod, ik zou me er zonder gezichtsverlies weer van af kunnen maken. Maar ik ken mijzelf: deze impulsieve opwellingen leiden vaak tot ongekende ervaringen. Ik heb geleerd er goed naar te luisteren.

'Hoe kom je erbij! Ik ken hem toch, we zijn al een paar keer samen op stap geweest: naar Berlijn met zijn nichtje; naar Frankrijk om te fietsen. Ik kan door de week heel goed voor hem zorgen, en in het weekend gaat hij gewoon naar huis.'

‘Ik moet er even over nadenken. Denk jij echt dat je het aankunt; een puber van zestien?’

Ik hoor aan de stem van mijn zoon dat hij het helemaal niet zo’n slecht idee vindt.

Zijn intens relaxt kind, dat zijn middelbare school bijna niet had gehaald. Dat laatste jaar deed hij helemaal niets. Mijn zoon kreeg zelfs het advies hem maar geen eindexamen te laten doen. Ik werd woedend toen ik dat hoorde. ‘Dan zakt hij maar. Wordt ie eindelijk eens geconfronteerd met de gevolgen van zijn onverschillige houding!’

Mijn zoon besloot het examen door te laten gaan. Hij haalde allerlei oude examenopgaven en zette zich met zijn zoon aan een drie weken durende inhaalslag, waarbij er flink gestampt en overhoord werd. En jawel, hoor. Hij slaagde met vlag en wimpel. Iedereen was ontzettend blij, hijzelf het meest.

‘Oma, ik vond het zo verschrikkelijk op die rotschool. Nou ben ik er eindelijk vanaf!’

En na het bezoeken van open dagen en het inventariseren van allerlei opleidingen komt hij met deze keus voor de dag! Nooit van de Jean School gehoord, maar het schijnt meer dan een droom te zijn: duurzame spijkerbroeken ontwerpen!

Die populaire broeken veroorzaken de meest vervuulende industrie van de wereld, waarvan Amsterdam ook nog eens het centrum blijkt te zijn. Die handel is hard toe aan een duurzame verandering.

De folder meldt dat hij na drie jaar een Denim Developer is. Bij de opleiding komen ontwerpen aan bod, naaien, verkoop, wassen en behandelen, weven, en produceren. En het mooiste is, ze hebben mijn kleinzoon aangenomen.

Zijn vader heeft zich inmiddels neergelegd bij de gedachte dat zijn zoon door de week bij oma gaat wonen. De andere familieleden roepen in koor: 'Je bent gek!' en 'Je bent veel te oud! Jullie schelen vierenzestig jaar!'

Ik denk aan mijn grootmoedertje die van mijn veertiende tot mijn achttiende jaar voor mij heeft gezorgd, in de tijd dat haar dochter, mijn moeder, ongeneeslijk ziek was. En ik denk aan de moeder van mijn kleinzoon. Negen jaar was hij toen hij een halve wees werd, samen met zijn kleine zusje van anderhalf en zijn oudste broer van vijftien. In het boek, dat we met z'n allen maakten als een in memoriam voor zijn moeder, die maar veertig jaar werd, schreef hij zelf: 'Toen mam nog leefde, was ik nooit alleen thuis.'

En ik denk: Dat wat zo duidelijk op je pad komt moet je niet uit de weg gaan, dat moet je behartigen. Dus laat mij nou op m'n ouwe dag een poosje voor hem zorgen.

Zodra het tot de familie is doorgedrongen dat ik niet van mijn besluit ben af te brengen, wordt er niet meer gezeurd. Solidair en goedgemutst komen ze helpen om in mijn overvolle werkplek een hol uit te bikken, waar de kleinzoon kan slapen en studeren. Zelf helpt hij ook mee. Met zijn vader brengt hij bijna een haastig aangeschafte Billy-boekenkast om zeep door de bordkartonnen achterkant op straat bij het grofvuil neer te zetten. Niet alle leden van de familie zijn even handig.

Ik denk na over een paar aantrekkelijke boeken voor zijn boekenkastje: Tommy Wieringa's *Joe Speedboot*, en *De donkere kamer van Damokles*, ook heel spannend!

'Het zou me verbazen als jij hem aan het lezen krijgt!' zegt zijn vader.

Ik zeg niks. De jongste van mijn vier zoons las ook niet. Hij was dertien toen wij onze eerste videorecorder kochten. Wat hij 's avonds niet mocht zien omdat het te laat was, nam hij op om het de volgende ochtend af te spelen. Om zes uur ratelden de machinegeweren door de huiskamer. Soms stond ik erop dat hij een bepaald boek zou lezen. Zachte dwang hielp niet, alleen voor een tientje las hij wel eens een door mij warm aanbevolen boek.

Bij Blokker aarzel ik bij de broodtrommeltjes. Hier! Een blauwe, met plaatjes van *Cars*. Die film hebben we vroeger samen gezien.

Zodra mijn dochter het ding ziet, geeft ze me op m'n

donder. ‘Ma, ben je gek! Hij is zestien. Dit is een kindertrommel.’ Ik haal m’n schouders op. ‘Vindt ie vast leuk,’ roep ik met de overtuiging van een door de wol geverfde opvoeder.

Met man en macht heeft de familie mijn kleine logeerkamer ingericht voor de verse student. Nadat we bij de Chinees hebben gegeten, neemt de familie hartelijk afscheid en blijven wij samen achter. Ik houd een kleine toespraak: ‘Welkom, kleinzoon. Nu gaat je nieuwe leven beginnen. Je hebt helemaal zelf voor je studie gekozen. En ik ga voor jou zorgen. Eén ding spreken we af: We liegen niet tegen elkaar. Geen smoezen. Ook niet wanneer je stomme dingen doet. Afgesproken?’

‘Afgesproken!’

We drinken nog een kopje thee, doen een rituele dans, en beslissen wie in de badkamer het eerst de tanden mag poetsen. Hij knuffelt me hartelijk. ‘Welterusten, oma,’ zegt hij en hij verdwijnt in zijn nieuwe onderkomen.

Ik lig nog lang wakker. Hoe zal het mij vergaan nu ik vrijwillig een deel van mijn territorium inlever? Heb ik niet iets te ondoordacht besloten om het kleine oppervlak van mijn werkplek te delen met een kleinkind, een verse puber? Zullen we heftige bonje krijgen, met deuren slaan en schreeuwen? Of gaan we een spannende tijd tegemoet, waarin we wat van elkaar opsteken en ik inzicht verwerf in de zaken die een knul van zestien bezighouden? En wat vindt hij van zijn nieuwe situatie?

‘Niet tobben,’ spreek ik mezelf toe. ‘Je hebt je intuïtie gevolgd. Dat is je je hele lange leven altijd goed gekomen. Dus nu gaan we er het beste van maken.’

De volgende ochtend zeven uur begin ik met een ritueel dat ik vijftientig jaar geleden voor het laatst volbracht.

Ik trommel op zijn deur: 'Baron! Uw bad staat klaar!'

'Baron.' Dat is mijn grap, uit een oud nummer van The Ramblers: 'Mijnheer de baron is niet thuis!'

Ik maak vier boterhammen en een krentenbol klaar, prop ze in de nieuwe trommel, samen met een appel en twee pakjes vitaminedrank. Al mijn moederlijke vaardigheden worden als vanzelf weer in praktijk gebracht. Fiet-
sen, zwemmen, zorgen; je verleert het niet.

Na enig aansporen zit de Baron in bad. Ik jakker naar de keuken om sinaasappels te persen, karnemelk in te schenken, brood te roosteren.

Verd...! Eén boterham verdwijnt in de rooster. Ik pak een vork en probeer het warme broodje omhoog te wrieken. Pats! Alles slaat donker. Kortsluiting. Niets doet het meer, ook de telefoon geeft geen signaal. Het is duidelijk de hoofdstop.

In lichte paniek scharrel ik in het donker naar mijn tas, naar mijn mobieltje. Ik kan het nummer van de huismeester niet vinden.

Een kaars. Terwijl ik in de keuken op de tast in de la zoek, waar ik de kaarsen en de lucifers vermoed, stoot ik mijn tenen. Bij kaarslicht zoek ik het benodigde nummer, krijg een slaperige juffrouw aan de lijn, die zegt dat de elektricien alleen in noodgevallen vóór acht uur uitrukt.

‘Dit is een noodgeval!’

‘Hebt u al in de stoppenkast gekeken?’

De stoppenkast. Die is buiten de flat, op de galerij. ‘Maar het is nog aardedonker.’

‘Dan zult u toch moeten wachten tot acht uur.’

Dan maar in de stoppenkast kijken. Ik trek haastig een jas aan, doe het nachtslot van de voordeur, stoot voor de zoveelste keer mijn tenen. Door de vlaag koude lucht die plots naar binnen waait flakkert de kaars uit. Wat een ge-

emmer. Laat ik mijn sleutelbos niet vergeten, anders kan ik niet terug naar binnen. Ik ontsteek de kaars opnieuw, frunnikend met blaker en sleutel open ik de deur van de meterkast en hef de kaars omhoog, naar de stoppen. Tja...

Ik hoor voetstappen. Het is de buurman die op weg is naar zijn werk.

‘Maar Kees, wat sta jij hier kou te vatten bij de meterkast!’

‘Ik heb kortsluiting. En ik weet absoluut niet wat ik moet doen. De elektricien kan ik pas om acht uur bellen.’

‘Laat mij eens kijken. Licht mij maar bij.’

Ik til de kaars op, en de buurman werpt een deskundige blik op het rijtje voor mij niet te doorgronden zwarte hendeltjes. ‘Het is de hoofdstop.’ Met vaste hand zet hij de stop in een andere stand. Het licht floeit aan.

‘Zo, wat heeft er nou toch kortsluiting veroorzaakt?’

‘Ik heb met een vork geprobeerd een boterham uit de broodrooster te vissen.’

‘Met een vork? Mens, wees maar blij dat je geen brand hebt gekregen!’

Buurman haast zich verder. Ik roep hem na: ‘Je houdt een fles wijn tegoed!’

Opgelucht verdwijn ik naar binnen. Alle lampen branden weer. Vlug verder met het ontbijt.

Maar waar is de Baron? In de consternatie ben ik hem helemaal vergeten.

Ik timmer op de badkamerdeur. ‘Ik ko-om!’ Een druipende kleinzoon, met zijn badhanddoek omgeslagen, steekt zijn hoofd om de deur.

‘Ik ben maar in het bad blijven zitten tot het licht weer aanging.’

Ach ja, waarom zou je je druk maken? Gewoon in het bad blijven zitten tot het licht aangaat. Dat is nu mijn tef-

lonbaby ten voeten uit! Zijn vader had het me uitgelegd: ‘Hij laat alles wat hem niet interesseert, wat pijn doet, of waaraan hij niks heeft, langs zich afglijden!’

‘Waarom was er kortsluiting, oma?’

Beschaamd biecht ik op: ‘Ik heb met een vork in de broodrooster gepeuterd.’

‘Dat is stom, oma! Je had wel dood kunnen zijn. Wie peutert nou met een vork in een brandende broodrooster?’

‘Structuur,’ had zijn vader gezegd, ‘daar heeft hij behoefte aan.’ Nou, we houden dit incident maar even stil. Want als mijn zoon erachter komt dat zijn moeder als een onverantwoordelijke bejaarde met vorken in brandende broodroosters peutert, zou hij wel eens kunnen twijfelen aan mijn vermogen zijn zoon structuur te bieden. Erger nog, ik zou wel eens uit de grootmoederlijke macht kunnen worden gezet!

‘Kijk, oma. Deze wassing komt uit Milaan.’

De Baron staat voor me. De spijkerbroek is zijn passie. Ik kijk naar een kledingstuk, dat ik zonder nadenken in de zak van Max zou proppen. Maar hoe dom zou dat zijn! De spijkerbroek vertoont meer dan vijftig tinten blauw: van grijsblauw tot gebleekt blauw, met af en toe een piepklein vleugje intens donkerblauw. Deze broek is de top in spijkerbroekendesignland. De Baron wijst en zegt: ‘Dit is de oorspronkelijke kleur. En dan wordt zo’n broek steeds weer gewassen. Steeds opnieuw!’

Ik knikt belangstellend.

‘En dit is de gulp.’ Hij knoopt hem nu open en wijst op zijn gulp. Dit is een serieus voorbeeld van het concept ‘spijkerbroekengulp’.

‘Dit is het moeilijkste onderdeel. De gulp. Daar ben ik heel, heel lang mee bezig geweest.’

Ik begrijp het. Vroeger probeerde ik ook wel eens iets te naaien. Verder dan een kinderjas uit een oude winterjas maken ben ik nooit gekomen. Dat kinderjasje had twee linkermouwen. Na deze mislukking gebruikte ik mijn creativiteit voor andere interessante bezigheden. Maar deze gulp met knopen is op het eerste gezicht erg geslaagd!

‘Moet ik die broeken van jou niet eens een keertje lekker wassen? Volgens mij beginnen ze een beetje raar te ruiken!’